

Pedagogiska måltider inom äldreboenden för demenssjuka

Sammanfattning

Ett av socialnämndens inriktningsmål för 2006 är att utveckla och förbättra kvaliteten inom äldreomsorgen. Kostens och matsituationens betydelse för äldre har varit i fokus länge och flera förbättringsåtgärder har vidtagits. En ytterligare kvalitetshöjande åtgärd som är viktig för demenssjuka är att personalen äter måltider tillsammans med de boende; vid samma tid, samma bord, och samma mat. Detta kallas för pedagogiska måltider. Genom att införa pedagogiska måltider blir matsituationen lugnare och de boende stimuleras till ett bättre näringsintag och bibehållande av sina funktioner.

Pedagogiska måltider finns redan inom Ängsgården och Tyresösögården. Förslaget är att pedagogiska måltider införs även inom Björkbackens demensenheter Syrenen, Solrosen och Näckrosen. Kostnaden för Björkbackens enheter beräknas bli 450 tkr på helår. Verksamheten följs upp efter ett år.

Förslag till beslut

- Pedagogiska måltider införs inom äldreboenden för demenssjuka under förutsättning att medel tillförs i budgetprocessen 2007.

Anita Brynje
Förvaltningschef

Catarina Stavenberg
Utvecklingschef, Staben

Ann-Kristin Olovsson
Avdelningschef, Äldreomsorg - boenden

Bakgrund/uppdraget

Förvaltningen har i uppdrag att fortsätta utveckla och förbättra kvaliteten inom äldreomsorgen, vilket är ett inriktningsmål år 2006. Kostens och matsituationens betydelse för äldre har varit i fokus länge och flera förbättringsåtgärder har redan vidtagits inom området.

Avdelningen Syrenen på Björkbackens Äldrecentrum har ingått i FoU-Center Nestors projekt "Mat för äldre - viktigt för alla". Inom avdelningen har man förbättrat rutiner kring måltider och gjort flera ändringar i bland annat möblering, belysning och dukning. Man lägger vikt vid matens utseende och skiljer på vardag och helg.

På Ängsgården och Tyresögården sker matlagningen på stället och matens betydelse har uppmärksamats på flera sätt.

En ytterligare åtgärd som är viktig för personer med demenssjukdomar är att personalen äter måltider med vårdtagarna, d v s pedagogiska måltider. Det innebär att personalen sitter under måltiden tillsammans med de boende vid samma bord och äter samma mat som serveras vårdtagarna. Personalens uppgift är också att mata de boende som behöver hjälp och att skapa en så normaliserad matsituation som möjligt.

Genom att personalen deltar i måltiden kan man observera hur mycket de gamla äter, man fyller på när maten är slut, visar hur man använder bestick m.m. när någon inte längre förstår funktionen och är en förebild vid måltidssituationen. Detta gör att det blir en lugnare matsituation, de boende stimuleras till ett bättre näringsintag och bibehållande av sina funktioner.

Inom Ängsgården och Tyresögården (både boendet för demenssjuka och dagvården) har pedagogiska måltider funnits sedan en längre tid tillbaka, men inte på Björkbacken.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats i samråd med demenssjuksköterskan och kvalitetsutvecklaren samt enhetscheferna inom äldreboenden. Samråd har skett med de fackliga organisationerna 2006-04-04 samt 2006-05-02. De fackliga organisationerna har inget att erinra mot förslaget.

Förslaget

Med pedagogisk måltid avser vi att personal som arbetar med de gamla vid huvudmåltiderna äter tillsammans med de boende, vid samma tid, samma bord och samma mat. Måltiden är kostnadsfri för personalen och blir inte beskattad som kostförmån enligt Skatteverkets regler. Måltiden räknas som arbetstid och personalen tar rast efter måltiden. Pedagogiska måltider införs för huvudmåltiderna lunch och middag.

Förvaltningen föreslår att pedagogiska måltider införs i alla boenden för demenssjuka, vilket avser följande enheter:

- Avdelningen Syrenen, Solrosen och Näckrosen på Björkbackens Äldrecentrum (50 platser inkl 4 korttidsplatser)
- Ängsgården och Tyresögården (38 platser).

Totalt omfattar pedagogiska måltider 88 vårdtagare. Därutöver finns pedagogiska måltider på de 18 dagvårdsplatserna som finns på Tyresögården.

Personal som berörs av pedagogisk måltid

Personal som blir berörd av pedagogisk måltid är de som arbetar med vårdtagarna under lunch eller middag.

På vardagar, under dagtid, är bemanningen sådan att det i allmänhet finns en personal vid varje matbord. Om en avdelning omfattar exempelvis nio boende, kan det vara ordnat så att det finns tre matbord på avdelningen. Vid varje bord deltar tre boenden och en personal i måltiden. Antalet bord och placering av de boende varierar utifrån vilka behov som finns hos de boende. På samtliga avdelningar finns flera vårdtagare som inte kan äta själva, utan behöver hjälp med matning.

Under middagar och under helger är personalbemanningen lägre än vad som beskrivits ovan. Pedagogisk måltid avser då den personal som arbetar med vårdtagarna vid måltiden.

All vårdpersonal (vårdbiträden och undersköterskor), med undantag för nattpersonalen, berörs av pedagogisk måltid eftersom de någon gång under sitt pass har hand om måltiderna. Antalet helårsarbetare (vårdpersonal), är 35 på Björkbacken och 29 på Tyresögården och Ängsgården, men antalet personer fler eftersom några arbetar deltid. På Björkbacken berörs 29 personer av pedagogisk måltid under vardagar och 20 personer under helger.

Kostnader

Eftersom Ängsgården och Tyresögården redan har pedagogiska måltider inryms kostnaden på dessa enheter i den nuvarande budgeten.

Tilläggskostnaden berör Björkbackens Äldrecentrum och beräknas bli ca 450 tkr för helår. Kostnaden är baserad på totalt 9620 måltider under ett år och omfattar såväl tillverkning/personal och råvaror.

Övrigt

Måltiderna för Björkbacken lagas av Restaurang Lyktan. Restaurangen har ingen egentlig överkapacitet, men räknar ändå med att kunna tillaga även de portioner som tillkommer för personalens pedagogiska måltider på demensavdelningarna.

Förvaltningen kommer att följa upp verksamheten med pedagogiska måltider efter ett år.